Thema's Energietransitie Staphorst

Dit is een samenvoeging van alle bijdragen van bewoners op één van de participatieavonden op 22, 29 en 30 september. Daarnaast is het mail contact met bewoners is hierin ook meegenomen. Verder zijn ook de gesprekken met belangenorganisatie hierin opgenomen. Er is hier voornamelijk gekeken naar de tendens van alle participanten. Onder 'acties' staan voorstellen om te gaan voldoen aan de wensen van de bewoners en belangenorganisaties.

Tijdens dit participatiestraject stonden de volgende vragen centraal:

1. Hoeveel energie moeten we opwekken?
2. Hoe moeten we energie opwekken?
3. Waar moeten we energie opwekken?

Belangenorganisaties

Er is met verschillende belangenorganisaties contact opgenomen. Hieronder staat een lijst van alle partijen die gevraagd zijn bij te dragen. De partijen met een sterretje* zijn de partijen waar ook daadwerkelijk contact mee is geweest.

1. Agrarische natuurvereniging Horst en Maten
2. Behoud de Lommert*
3. Dorpsraad IJhorst – Lankhorst*
4. Dorpsraad Punthorst
5. IJhorst Energie*
6. Industriële Contact Club*
7. Jongerenraad Staphorst*
8. Landbouw Contact Commissie
9. LTO Noord*
10. Natuurbeschermingsvereniging IJhorst – Staphorst
11. Provincie Overijssel, Dorpsraad Rouveen
12. Staphorst – Rouveen
13. Waterschap Drentse Overijsselse Delta
14. Wij Duurzaam Staphorst*
15. Wijkraad Staphorst-Noord

Bewoners

Op de participatieavonden van 22, 29 en 30 september zijn respectievelijk 6, 11 en 11 deelnemers geweest. Een totaal van **28 deelnemers**. Tijdens de participatieavonden kregen deelnemers informatie over de RES, de huidige situatie en de mogelijkheden die er zijn om door te pakken. Deelnemers konden hun mening kwijt op post-its, op een grote kaart van de gemeente en via een reactieformulier. Daarnaast zijn er gesprekken en discussies geweest. Wat er is besproken is ook meegenomen in deze samenvoeging.

Bijlagen

In de bijlagen onder het document zijn alle bijdragen toegevoegd. Dit betreft:

- losse opmerkingen die op de post-its zijn geschreven
- een foto van de kaart waar bewoners op konden tekenen
- e-mails en ingevulde reactieformulieren van bewoners
- samenvattingen/notities die gemaakt zijn tijdens de gesprekken met belangenorganisaties

Doorpakken of afwachten

Bewoners zien de **noodzaak om door te pakken** en alvast te kijken naar de situatie na 2030. Het ambitieniveau mag best hoog, maar het moet **wel reëel** zijn. Er moet goed afgewogen worden hoe deze opgave ingevuld gaat worden. Daarnaast moet er gekeken worden waarmee begonnen wordt; kijken we eerst naar de opwek van elektriciteit, naar opslag van elektriciteit of naar de warmtetransitie. **Plannen moeten op elkaar aansluiten**: een overschot aan elektriciteit die niet kwijt kan is bijvoorbeeld onwenselijk.

Acties

- Doorpakken, maar wel goed afwegen op welke manier

Verduurzaming/Verbruik verminderen

Meerdere bewoners uitten zorgen over het verbruik en de mate waarin dit zal oplopen. Het **verbruik verminderen** zien zij als iets waarop moet worden ingezet, naast andere interventies als duurzaam opwekken. Bewoners geven aan dat verduurzaming **voor iedereen betaalbaar** moet zijn. Verduurzaming als onderdeel van het armoede beleid wordt geopperd. Daarnaast moet het ook voor iedereen mogelijk zijn, vooral gelet op (rijks)monumentale panden. Voor deze panden is nu haast geen mogelijkheid tot verduurzamen. Er word daarnaast gezegd dat de risico's van verduurzamen niet bij de bewoners moet liggen.

Acties

- Actief verbruik verminderen (mogelijkheden onderzoeken)
- Minder bedeelden helpen met verduurzamen
- Voorlichting/stimulerende maatregelen om verbruik te verminderen
- Beleid opstellen voor (rijks)monumenten om te verduurzamen

Wind

Over het algemeen niet veel tegenstanders van windmolens in de brede zin. Bewoners willen liever **meer wind dan zon** en willen graag **eigendom/zeggenschap houden** en worden meegenomen in het proces.

Inwoners zien het **gebied rond de A28** en rondom de Lichtmis als een goede locatie. Voornamelijk willen inwoners dat windmolens worden **geclusterd** (dus waar nu al wat staat) en zo mogelijk **dichtbij hoogspanningsstations** geplaatst worden om kosten te besparen.

Acties

- Blijf in gesprek met bewoners
- Cluster komende windmolens met bestaande (liefst langs a28)
- Zorg voor goede verhouding zon-wind (ook kijken naar PBL/NP-RES en de netwerkbedrijven)

Zon

De meeste participanten zijn tegen zonnepanelen op landbouwgrond. **Zonnepanelen op daken** vinden ze veel aantrekkelijker. Voornamelijk **bij nieuwbouw** zou altijd rekening moeten worden gehouden met zonnepanelen, ook bij de vergunning (sommigen willen het zelfs verplicht stellen). Daarnaast geven ze aan dat er nog veel **daken van bedrijven en boeren** zijn waar veel panelen op geplaatst kunnen worden. Ook zien velen kansen om zonnepanelen te plaatsen **langs grote wegen**, zoals de a28, bijvoorbeeld in de **geluidschermen**.

Acties

- Zonnepanelen plaatsen langs wegen
- Zonnepanelen plaatsen op grote bestaande gebouwen
- Bij nieuwbouw altijd kijken naar inpassing zonnepanelen

Opslag/Innovatie

Veel bewoners zien het als onlogisch om stroom lokaal op te wekken, om het vervolgens naar andere regio's te sturen en tegelijkertijd vanuit andere regio's stroom te ontvangen. Dit zal noodzakelijk zijn, aangezien het aanbod van stroom niet altijd gelijk zal zijn met de vraag. **Lokaal stroom opslaan** kan hiervoor een oplossing bieden. Hier zal voornamelijk meer onderzoek naar gedaan moeten worden. Ideeën zijn opslag in **accu's en waterstof**, maar vragen daarbij zijn onvermijdelijk. Is het wel duurzaam? Is het rendabel genoeg?

Hiervoor moeten **nieuwe mogelijkheden worden verkend** en kansen worden aangegrepen. Bijvoorbeeld het project Hooikammer, waarbij energie van een zonnepark opgeslagen wordt in de accu's van elektrische voertuigen. Is hierbij ook ruimte voor de opslag van groene energie opgewekt door windmolens en andere zonneparken in de omgeving? Deze kansen moeten onderzocht worden en de gemeente moet hiervoor openstaan voor nieuwe innovatieve ideeën.

Acties

- Onderzoek: is het rendabel om stroom op te slaan in de gemeente i.p.v. stroom uitwisselen met andere regio's.
- Onderzoek wat goede manieren voor opslag zijn voor gemeente Staphorst/regio West-Overijssel
- Onderzoek naar de mogelijkheden van waterstof in de gemeente/regio.

Participatie/Communicatie/Transparantie

Bewoners geven aan dat het proces van de vorige drie windmolens (nabij de Staphorster Dennen) niet goed ging ("vervelend traject"). De **communicatie** over projecten kan wat hen betreft **duidelijker en transparanter**. Sommige bewoners gaven aan zelf initiatief te moeten nemen voor participatie, dit zien ze graag andersom. Ook voor lokaal eigendom moet het voor meer mensen mogelijk zijn om mee te doen/duidelijk zijn dat ze mee kunnen doen.

Daarnaast zien bewoners netcongestie als een probleem. Vragen komen op: waar is nog ruimte op het net? Wat is technisch de beste locatie? Ze geven aan dat **de netbeheerder mee zou moeten doen** in het participatietraject om tot beter technisch inpasbare oplossingen te komen.

Ook gehoord is de vraag of alle thema's rondom de energietransitie zich wel lenen voor participatie. Het betreft, zeker als het om locaties gaat, gevoelige zaken. Dit mag **niet ten koste gaan van de sfeer** binnen gemeenschappen.

Acties

- Blijf in gesprek, laat mensen meedenken
- Blijf informeren
- Blijf transparant en duidelijk
- Neem als gemeente initiatief voor participatie
- Onderzoek op wat voor manier de netbeheerder een rol kan spelen in het zoeken naar oplossingen

Kijk buiten gemeentegrenzen

Bewoners die deelnamen hebben goed gekeken naar waar interventies plaats zouden kunnen vinden binnen de gemeentegrenzen. Echter geven ze ook aan dat **grenzen geen rol** zouden moeten spelen. **Samenwerken** met anderen in de regio heeft voor velen een voorkeur. Hierin wordt de locatie **Hessenpoort** vaak genoemd.

Acties

- Blijf in gesprek met andere gemeenten (evt. ook netbeheerder hierin meenemen)
- Kom als regio met oplossingen/zoek gezamenlijk naar geschikte locaties en vergeet daarin de gemeentelijke grenzen

Warmte

Over warmte zijn nog veel vragen. **Biogas en waterstof** worden als mogelijke oplossingen genoemd, maar de mogelijkheden en toepasbaarheid blijven onduidelijk. Hier zal meer **onderzoek** voor nodig zijn. Werken met bio-vergisters wordt een aantal keer genoemd. Het liefst wel een **netwerk van kleine vergisters** en niet één grote. Dat creëert waarschijnlijk meer maatschappelijk draagvlak.

Acties

- Onderzoek naar mogelijkheden van waterstof en biogas
- Onderzoek naar alternatieven voor warmte (warmtenet lijkt onrendabel)
- Onderzoek naar een netwerk van kleine bio-vergisters, evt. gemeentegrens overstijgend

Lokaal eigendom

Bewoners lijken niet altijd bewust van de mogelijkheden van lokaal eigendom. Er wordt ook aangegeven dat **iedereen** in de gemeente er **een klein voordeel** aan zou moeten hebben. Een idee is dat het voordeel gaat via de heffingsaanslag; de revenuen controleerbaar laten terugvloeien in het gebied van het project en niet naar de post algemene middelen laten verdwijnen. Evt. het financieren via fondsen laten lopen, zodat inwoners die geen eigen middelen hebben of afhankelijk zijn van de woningeigenaar voldoende mee kunnen doen met de energietransitie. Hiervoor kan ook worden gekozen voor een **bredere verdeelsleutel** om het rendement te verdelen.

Acties

- Betere voorlichting m.b.t. lokaal eigendom
- Onderzoek hoe nog meer mensen mee kunnen doen, ook mensen met een kleinere bestedingsruimte

Omgeving

Zoals het thema participatie al aangeeft, vinden bewoners het belangrijk dat er goed naar ze geluisterd word. Zo ook bij het inpassen van nieuwe plannen in de omgeving. **Blijf in gesprek** en kijk goed naar de gevolgen voor de omgeving. Zo moet er bijvoorbeeld bij het project Hooikammer ook goed gekeken worden naar de verkeersafwikkeling, om de overlast voor de omgeving te minimaliseren.

- Blijf in gesprek met omgeving
- Zorg voor goede inpassing in de omgeving, evt. via compensatie, maar wel voor iedereen
- Hou zicht op alle gevolgen voor de omgeving bij het ontwikkelen van nieuwe plannen

Bijlagen

Bijdragen participatieavonden

22 september

- Langs de auto/snelwegen (wind of zon)
- Liever geen zon op land
- Zoeken naar meer oplossingen dan alleen zon/wind → bv. bio gas
- Verbruik verminderen

29/30 september

Meer:

- Kijken in een grotere regio
- Transparante besluitvorming
- Naar omgeving luisteren
- Zonnepanelen op land
- Meer wind dan zon
- Kijken naar opslag
- Zonnepanelen op dak
- Zonnepanelen op industriegebouwen
- Windturbines EAZ 25m op eigen perceel

Minder/geen:

- Binnen de gemeentegrenzen
- Geen bio-centrales
- Geen zonnepanelen op land
- Minder energieconsumptie

Waar:

- Industrieterrein/dorp: meer zon op dak voor 2030
- Zonnepanelen op geluidswallen
- Windmolens langs de snelweg a28
- Windmolens in gebied waar nu al molens staan
- Clusteren
- Verplicht leggen van zonnepanelen op alle nieuwe bedrijfspanden
- Bij hoogspanningsstations
-

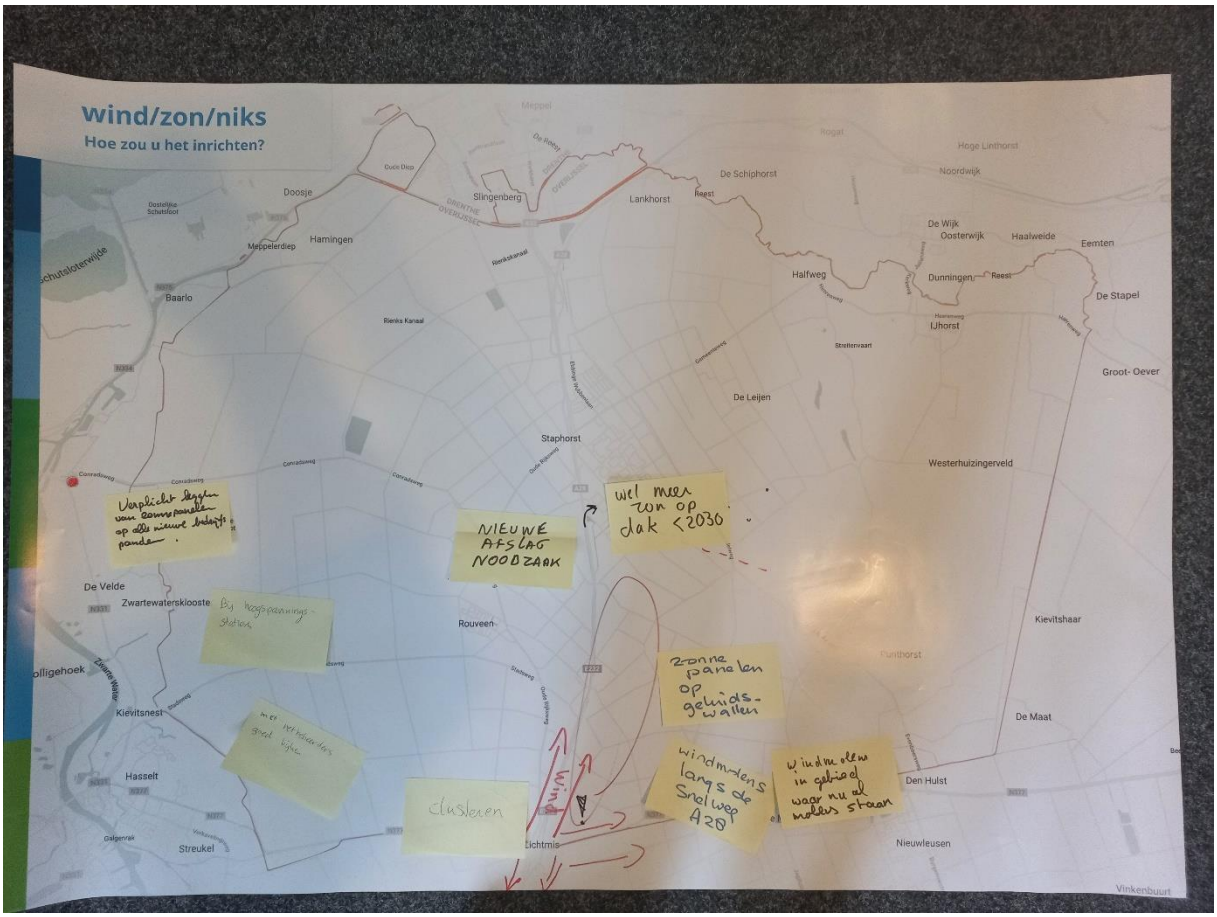
Opmerkingen/toevoegingen:

- Wind/zonne-energie in combinatie met waterstoftankstation voor waterstof auto's
- Communicatie over projecten kan beter/duidelijker/transparanter
- Zon op dak #1
- Gemeente moet initiatief nemen voor participatie
- Vasthouden aan plannen die er zijn/ uitvoeren zoals aangevraagd
- Kijk over de grens, samenwerken met andere gemeenten

- Eisen stellen aan vergunning → lokaal blijft lokaal
- Alle nieuwe bouwvergunning verplicht zonnepanelen op dak
- Als zon → dan op dak, evt bij boeren
- Lobby gemeente ↑ VWB. Netcongestie (uitbreiding)
- Netbeheerders moeten meedenken
- Beredeneren vanuit infra (koppel mee)
- Met netbeheerders goed kijken

Vragen:

- Hoe veel zonnepanelen kunnen we nog maken?
- Wat doet de gemeente voor de bezitters van Rijksmonumenten om verduurzamen mogelijk te maken?

Geachte Heer/Mevr.

in de Staphorster las ik de uitnodiging om mee te praten over de energietransitie op 22,29 en 30 september. Daar had ik graag gehoor aan gegeven, maar ik verblijf gedurende genoemde data in het buitenland.

Ik weet niet of het mogelijk is om via deze weg mijn zienswijze door te geven, maar ik probeer het toch maar. Ik richt me daarbij vooral op de mogelijkheid binnen de gemeente Staphorst wind- en zonne-energie op te wekken.

We hebben een vervelend traject achter de rug i.v.m. het plaatsen van drie giga windmolens aan de rand van de Staphorster dennen. Dergelijke trajecten ondergraven het draagvlak voor de energietransitie en dat doet de transitie geen goed.

Dat kan voorkomen worden.

Ik ben blij dat er nu gevraagd wordt naar ideeën van de burgers en dat de politiek het voorstellen van locaties niet uitbesteedt aan een duur extern bureau, dat verder geen enkele affiniteit met de streek zelf heeft.

Voorstel 1: onderzoek de mogelijkheden om parallel aan de Dedemsvaart, tussen de Lichtmis en Hasselt, (het gedeelte waar geen woningen staan) aan te wijzen als locatie voor een vijftal windturbines.

Het gebied sluit aan bij de reeds geplaatste windmolens in de gemeente Zwolle en de gemeente Dalfsen, in die zin is er geen sprake van horizonvervuiling. Verder is slagschaduw voor omwonenden niet aan de orde, want er staan geen huizen.

Voorstel 2: De oostkant van de snelweg Zwolle-Meppel biedt mogelijkheden om een zonnepanelen wand aan te leggen. Omdat bedrijven een gegrond belang hebben om hun zichtlocatie aan de snelweg te behouden, is met name het gebied tussen de afslag aan de Achthoevenweg en de oprit bij de Burgemeester van der Walstraat hiervoor aangewezen. De strook dus waarin de Stovonde gelegen is. Als eventueel tweede locatie kan ook gedacht worden aan het gebied ten zuiden van het viaduct Dekkersweg.

Aan de A32 is ter hoogte van Heerenveen een soortgelijke wand gerealiseerd. Graag doe ik de suggestie te onderzoeken of iets dergelijks ook ter hoogte van Staphorst haalbaar is.

Ik hoop dat u deze suggesties verder wilt brengen,

Goedemorgen,

Naar aanleiding van een prestige avond met goede gesprekken zou ik graag hieronder mijn bevindingen met u delen;

- Belangrijk uitgangspunt is hoe om te gaan met verbruik (Particulier en zakelijk) invloed bewonersgedrag
- Hoe om te gaan met de woningen aan de streek (monumenten)
- Inzetten op verduurzaming van bestaande woning op een dan pas installaties (trias energetica)
- Warmtenet onrendabel voor de streek
- Mogelijk onderzoek om Biogas te maken vanuit agrarische sector.
- Mogelijk tot onderzoeken waterstof via bestaande gasnetwerk
- Gezien het grote buitengebied en het aanwezig zijn van reeds aanwezige windmolens deze toevoegen
- Hoe om te gaan met verevening van alle opgewekte stroom (opslag, waterstofproductie)
- Beleid gemeente Staphorst ontwikkelen hoe om te gaan met De Steek, behoud van cultuurhistorische waarde
- Goede balans vinden tussen wind/ zon/ (bio)gas / waterstof. (passend bij het huidige net)

Ik hoop hiermee enige aandachtspunten aangegeven te hebben.

Ik heb ook wel paar notities op papier gezet tijdens de informatieavond ,maar toch nog even een aantal punten:

- Zonnepanelen plaatsen in geluidschermen langs de A28.
- Windmolens zoveel mogelijk langs de grote wegen = A28 en niet in de natuur
- Nieuwe huizen/grote gebouwen bij vergunning kijken of er goed zonnepanelen geplaatst kunnen worden.
- Goede participatie bij de plannen en steeds goede weging in totaal van de RES
- Verduurzaming moet betaalbaar zijn voor iedereen.
- Risico's verduurzaming moet niet alleen bij de inwoners liggen
- Verduurzaming moet ook onderdeel zijn van armoede beleid. Bijvoorbeeld regeling voor vervanging energie slurpende witgoed. Of de slecht geïsoleerde huizen ,wonen vaak minima, het eerst aanpakken.

Succes met de verdere ontwikkelingen!

- Wij wonen in een Rijksmonument, als we over duurzaamheid praten is niks mogelijk kijken naar dubbelglas, zonnepanelen etc. Hoe kijkt de gemeente hier tegenaan?
- We hebben geprobeerd om het in een stukje land/tuin achter ons huis te realiseren (zonnepanelen), maar dan moet het bestemminsplan aangepast worden. Waarbij de wijziging en het plan door een extern bureau ingediend moet worden. De kosten zijn voor ons.
- Wat doet de gemeente voor de bezitters van Rijksmonumenten om verduurzamen mogelijk te maken?

Notities belangenorganisaties (namen zijn weggelaten)

- Liever geen (grootschalige) zon op landbouwgrond
- Wel richting kiezen
- Regionaal energienet
- Lokaal eigendom: iedereen zou een klein voordeel eraan moeten hebben
- Evt voordeel via heffingsaanslag (waterschap) Wanneer een overheidsorganisatie mee financiert in een project, de revenuen controleerbaar terugvloeien in het gebied van het project en niet naar de post algemene middelen verdwijnen.
- Evt via fondsen financieren: ook voor lage inkomens. Dat inwoners die geen eigen middelen hebben en of afhankelijk zijn van de woningeigenaar voldoende mee kunnen doen met de energietransitie.
- Aansluiten bij bestaande gebieden (opwek)
- Bio-vergisters: interessant, voldoende maatschappelijk draagvlak→ niet te groot. Netwerk van kleine vergisters
- Bij rendement: bredere verdeelsleutel
- Hoop dat we 2050 halen, ambitie niveau mag best hoog, maar wel reëel blijven
- Kijken naar verkeersafhandeling project Hooikammer en eventuele uitbreiding van Van Reel.
- Probeer waterstof erbij te krijgen
- Liever wind. Een goede verhouding zon-wind die in lijn is met de voorkeur van PBL/NP-RES en de netwerkbedrijven.

- Terugblik op proces rondom initiatief van WDS. Hierbij is aangegeven dat het een voorkeur zou moeten hebben als de coöperatieve gedachte bij een eventuele nieuwe ontwikkeling de voorkeur zou moeten hebben boven niet-coöperatieve initiatieven. Stel dit al harde rondvoorwaarde en/of als knock-out criterium bij een aanbesteding.
- WDS heeft het gevoel gekregen de volledige verantwoordelijkheid voor (het creëren van) draagvlak te hebben. De gemeente zou hier ook meer een rol in moeten pakken.
- De vraag ook waarom de gemeente een aanbestedende rol zou moeten spelen, terwijl het ook het verkennen waard zou zijn om er een gemeenschappelijk lokaal project van te maken.
- Met het gegeven dat er eigenlijk al aan de opgave tot 2030 wordt voldaan rijst de vraag of het dan nu dan ook wel voldoende is of dat het aan te bevelen is om juist 'door te pakken'. Hierbij is het advies dat het wellicht onverstandig is om nu alles in de ijskast te zetten. De kennis en kunde in de gemeente is nu aanwezig. Waarbij wel gezegd dat de omvang van de huidige projecten behapbaar is, maar het tegelijkertijd oppakken van projecten lastig zal zijn voor WDS. Dit heeft ook te maken met de (voor)financiering van de projecten en benodigde onderzoeken.
- Qua locaties zou een plek langs de A28, een locatie onder de voormalige laagvliegroute of uitbreiding van turbines nabij huidige locatie waarschijnlijk het meest geschikt zijn.
- Ook verdient het de aandacht om te kijken naar een plek in de Staatsbossen.
- Zon op land zou de minste prioriteit moeten hebben. Dat geldt niet voor zon op (bedrijfs)daken en mogelijk zon op water.
- Informatievoorziening is een aandachtspunt. Bijvoorbeeld wat nou de daadwerkelijk potentie van zon op dak is en hoe de opwekcapaciteit van een erfmolen zich verhoudt tot een grotere windturbine. In het verlengde daarvan is kennisdelen heel belangrijk.
- Dat nieuwe technieken komen is duidelijk, maar de snelheid waarmee dit ingezet kan worden wordt betwijfeld.

Zonne-energie:

- Eerst inzetten op zonne-energie op eigen erf/woningen voor zowel elektriciteit als opwarming water.
- Vanuit bijvoorbeeld omgevingsfondsen (WDS 75K per jaar) mensen stimuleren om dit deels te helpen bekostigen. Volgens A. Mussche circa 6000 gezinseenheden / budget is een mooi bedrag om in een aantal jaren alle burgers-wooneenheden te voorzien van een energievoorziening (zonnepanelen) op daken.

Windenergie:

- Clusteren in gebied Zwolle/Dalfsen/Nieuwleusen/Rouveen. Geen versnippering van allemaal losse projecten.
- Voordat er ook maar enig initiatief is burgers VOORAF betrekken bij plannen, let wel echt betrekken en mee beslissen. Niet achteraf voor de “show” burgers in laten vliegen en het gevoel geven dat alles nog mogelijk is terwijl kaarten al geschud zijn. Voorbeeld hiervan is project de Lommert! Burgers worden bedrogen vanuit overheidsinstanties / coöperatie, één grote schijnvertoning is en was het. Gevolg: zeer ontevreden burgers. Draagvlak 0 . Veel blijvende weerstand.
- Geen klein groepje ondernemers laten profiteren van het grote geld en de rest inclusief de naaste de omgeving mag 25 jaar lang de lasten en ellende dragen.
- Nooit de regie uit handen geven aan groep ondernemers o.i.d.. Als gemeente touwtjes in handen houden, sturend blijven!

Ontwikkelingen toekomst:

- Niet te hard van stapel lopen er komen nog genoeg innovatieve ontwikkelingen via mogelijk bestaand gasnetwerk. Enzovoort. Niet nu het beste jongetje van de klas willen zijn / snel het grote geld op willen strijken. Het moet echt om duurzaamheid gaan. Omgeving / draagvlak / echt onafhankelijke, gezamenlijke, benadering belangrijker dan een aantal partijen die “rijk” worden van de energietransitie.
- Coöperatieve energievoorzieningen op daken agrarische gebouwen met eigen energiecentrale levering naar omgeving.
- Energietransitie leeft onvoldoende onder burgers. Met budget vanuit bijvoorbeeld omgevingsfonds gezinseenheden proactief coachen/benaderen om stappen te zetten (voorbeelden hiervan zijn hoe zonnepanelen via actieve marketing aan de man worden gebracht incl. rekenvoorbeelden).
- Den Haag: kern energie. Voorlichting om angst voor risico’s weg te nemen.